Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

«СВЕТ»

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

66 (4507). | ЕРА, 3 юнь, 1971 шу. | Мах 2 кеп, | Газет арадувл 1923 шера денз

ЛЕРТТІА ГІУЛАКХ ДЕ ДІАЙЙИЙНАЧА КУЛЬТУРАШТА

Май бутт байнаб. Нохч-ГІалгІайчен кхаш леладераша цьхьаькха да зекьа да доаде ІІерташ кхаьхьг пятилетка хьалхарча шера дІайийна г ерриг а культуран бо-кьошца хьувьжаг ІерхІаш. Республика колхозашкен совхозашкен уьх шера бІаьстенах дІаг ешаш дІайийна бьаьнна. Дукхха а дуьхкІІолча боахамашка дика вІашІехьаьхьа дир уж балхаш уьх шера. ХьажкІаш, гидуарташ, шекара сеекла, баьшадараш дийна кхаш сийлиуш латт. ТІехьара логІаш дийлаучуьнгІа ТІехьгІа ІІехка леладераша ІІолаенай дІайийна культураш массанахьа а. Амма лаьттанна чІоаррІа эшаш йоаш дуьна тІоадало хьалхьоаьдьаІ оасар а, Оасарах кхаш шІеклар, тІаьнчна хІамаш нийлхьар, парна зе дечА сидоаІлечА хІамашца, лазарашца-кьовсам лоаттабар, минеральни удобреншца подкормка яр, лаьтта памцадаккхар — уж балхаш да хІаиз колхозийн совхозийн кхаш леладераша сихдаь де дезаРаш. ХІара ахархочоа хоа, хІаиз хьаІІаттар цхьа сахьат а вехьа доаде йиш йоаьца шера кюзе, эгІара саготаІгІа йоаьца ха йолгА.

Хаиназьа а сиха а ду кхашка-ра балхаш Наурскн района дукхха боахамашка. Цу районерІа «Терский» совхоза механизаторашца хьаІІаІІаделхьа бьаьккхар хьажкІаШца хьалхара макха, хьаІІаиийнаЧуа ІІехьаІГа уж нийлхьа йолеш моттІашка тІаийбІ ра. ХІаиз сихбенна мугІарашн ІІендеш боахх. Йиштта хаиназьа дІадоладьаІ уж балхаш пигарча «Красное знамя», «Россия» яхача, Ленина ІІеРаГІа колхозашка а. Во-дІадоладаьнан уж балхаш Іаьлашен районе «Атагинский» совхоза бабІадаьрзаш леладераша а. Цар каиназьа дІадийнЧо бабІа дараш, ерриг а майда звеношта дІа а йоаьнна, ІІеклаьнна ІІеладераша-лаьра дуьхьал молхаш техай, хІаиз дІайийнаьнг хІамашта пасар дешь уж нийлхьеш да. Цу тайпара кхашта гІулакх дешь йола коллективашца а вай республикІ ІІаьста ІІеРаГІа цаРгара ІІьокхам эца а мегалгІа.

Йокха могтІаг дІадоаш уьх шера вай республикІ ІІаьсти йийнаЧ культураца. 192,6 эзар текГе сеелГа лаьтта да уж ІІаьр. Дуьхьал цхьа хьажкІаш е вай колхозийн совхозийн кхашка 76 эзар гектар сеелГа. Йокха лаьтта дІаІоаш гІулгаргаца, кхашка сеЕкА йиштта ІІокха майдаш лилла а ІІена лоаттаРга лакха овсаЛе йолаш боьл байта беза ерриГача ХІаиз кхашка эрийжкачА техникагА, кхетамца пайда ЯІа беза хІара механизмах. Керттера дан да мугІарашта юьхьера овсаС сихха ІІадаккхар.

ШийлаС хиннача ІІаьстенА балгІай хиннаС ТІехьА.ТьаьлаЛ йоаьхш хийнай, цьхьатарра хьаІІаттаР хІаиз массеТх болх. Болабенна6 мангал. ХьаІІакхочаш лаТт кІІинарса ца, цунна хьІІо е я я еаиг. ХІаьта уж балхаш дешьеьхьа цхьаЙола кхаш юха де дезаш а да боьхамаш. Уж дерриГа балгІай зе техника а нах я ыт. ДикА.ТА даьнн чоа кхаш леладераш тхов сигалг а йолаш болх бен болга, дата а ца хиннг халонаш нийлулга, царна дуьхьал отта уж кийна хила безмта. Цу тайпарна кхаш леладераша кхеРаме яш моллаГІа а хало. Цьхьаьхьа цу хІамАЙ уйла а шоашта хало а е ца лоШ бараш а нийлу. НагаЗьа санна ІІаиза ХьаІІаш шоаш

ХІАРА ФЕРМАНА—ШОРТТА ДОАКЪАР

Дика хьийкаЙ уьх шера даьгІенкашца а кхашка дІайийнц а баьшаш. Шийа каначьа дика хьийкаЙ бавІаш чуцар, хьаЙбаШта ма могта дукхаГІа доакъар ІІаІаШлар — ца да хІаиз республика механизаторашта хьалдаШца ІІаТТа дехкар.

РеспубликА колхозашца а совхозашка а 1 июнь тІаьхоачаш йоЙ хьекхай 28,4 эзар гектара ІІеРа. АХтар ч а оттаЙ ІІаоттаьхьаЙ 13,1 эзар тонн дикА ваьа. ЦУ соврІа 948 эзар тонн баьцех даьккхА витаминин хьоар да фермашта ІІаьрхІа. ДІадаХчА шерашкачул сихдаГІа ІІеЙ уьх шера йоЙ ІІелашьЙа балхаш.

Къьстта дика болх бу йоЙ хьокхача а витаминин хьоар дечА а дилЛе Наурскн а Шелковской а районца боахамашца. Цу районашца хьекха а хьекха арГІаГ ІІхийтаЙ 39 эзар гектара ІІеРа хьекха йоЙ. Из хул 11 эзар тонн.

ІІхьаЙбаХта, цхьаЙолча районашца хІаиз марш боьдаЙ йоЙ хьакха. Масала, МалгІабика, Надтеречни, Наьсарен районашца хІаиз а цхьа тонн йоЙ ІІа ІІаІашьЙ. ІІІьаТа Ахчой-Мартана районе эрГІах тхийтар 200 тонн мара ца. Грозненски районе — 466 тонн: Сунженски районе — 156 тонн, Урус - Мартана районе — 62 тонн, Шаьлса районе — 100 тонн ХІаиз арГІаГ бехкнтохкамерча хаиз бизза пайда эца беза хІара минутах, техникаг дикагІа пайда ца йийнча дардаш.

ХІара ферме шортта доакъар ІІелашьЙе вІашІтІе хьарГІа хьайбай боахам дегІаболабе, цар продуктинчоть лаккхе.

1971 шера 31 маг йоЙ ІІалашьяра хьакъехьара

СВОДКА

	Хьекхар (тех-гарта)	ДегІаш лаьтта (гектар)	Бехкнтохкамерчаш (тонн кеп)
Ахчой-Мартана	450	200	60
Ведена	—	—	—
Грозненски	3063	466	251
Гудермески	1384	1162	67
МалгІабика	155	—	—
Надтеречни	679	—	—
Наьсарен	100	—	—
Наурски	10189	4626	173
Ножай-Юрта	—	—	—
Советски	—	—	—
Сунженски	475	156	9
Урус-Мартана	421	62	58
Шаьлса	757	100	20
Шелковской	8637	6323	300
Г. Грозный	48	12	—
Республика	26358	13107	948

ХЬИНАР АЙДЕННА

БІарччаЧа шера ударни къа а хьегаш, пятилетка хьалхарча шера план хаиал хьалха хоаначьнера старогрозненски механизаторашца ІІаІолаьнь кинцаЙ ІІІьаТа-хьаЙбаЙ хьалаЙаЙ Грозненски промышленно - пропаРочин станце коллективо. Цо лаХхара социалистически декхараш тІаЙйнЙ. Цистерна-ІІІьаТа ІІІьаТа-ІІІьаТа ІІІьаТа-ІІІьаТа ІІІьаТа

КОММУНИСТА КЕРТТЕРА ДЕХХАР

Уйх денонна трамвей управленеде дено партийни организацие марксизма - ленинизма лардий школе итогови занятиеш хилар со. Школе дешаш 19 саг ва. Керттеча даькъе уж денон динжене случбан болглой ба. Деша бегІарнр кхаь даькъе ца дакъа дар занятеш тІа. Занятн еш бар нов. И. И. Мараховский. ХІаннде а дІаиргда ас, бІаргча кхаьнІ цІечу занятеш дика вІаштІехьлаьнен деша бегІаргаца чІоагІга дакъа доанаш чакхъьшна хилар.

Къаьстта белгалдаха доагІа трамвай лежачар ни. А. П. Песнякн, Е. П. Рыжилаи даь къамьлаш. Цу цІнне а программа ІІа оттанча 16 занятех цІакхха занятн дІаяхйитан шоаш тІабоаш. Диззан кІоаррген дар занятей кулгалхочо даьча хаттарашта пар тийина жопаш. Лоарх1аме да теоретически подготовкеш пар шоай коллектива ваханца кхетаме ювзаш хилар а. Коммунизм хьалъяра доаттабеча кхоьвсме коммунистана даькъа дацарх ше белгалдоаккхаш, нов. П. Песняка, масала, дийцар, балхьта гІоллерча ший новкъостаца а ше а партен правительстван планаш кхочушъяьр кхоьсдо. Кешта доаттабу, ХІаьта нов. А. П. Песняка геттара дика бу болх. ЦІакхха бедх бевкъа хІама дац цунах. Нах дІа юха кхуьлдра план дакъм тІехьхочушъю, хІаьта из бахьан долаш дуккха благодарносташ а кхьдола совгІаташ а тийнаш цунна.

Теркам тІаоаш дийцар деша ягІнга нов. С. З. Саннчас Ленинский «Искра», эрсий социал-демократий эттара хьалхарча ца кепайовзон органо ший революционн парти хьанна гІоллакха юкъе даьлча даькъех. Хаттара ше жоп луш хана С. З. Саннчас ахтаме пайда эцар конспекташ гойтарш пеособеин. Цул совгІа, цо даькъа лаьцар деша бегІача вожхарна хьалхаьнна пропагандисто оттадаь дешиш дувцина я ГІуш дар, коммунисташ ни, Песняк, Рылина, Саннча итогови занятена цІечахиттаран даьрхІаьн кийчбенна хилар.

Занятешка хьанаре даькъа доаш КПСС истори дика хоаьшш шоаш хилар хьаьъекхар ишта токара нов. В. М. Силенков, электросеесаря нов. В. П. Рязанцева, трамвай лежачар нов. В. Д. Алтухова, деша бегІача кхьчар. Цхьаьбакъа, халахете а, хаттара жоп луча хана тІегІоллара дош хлоссарах хлоачамбе тІергаш, е занятеш ера ювзаш цІакхха а къамьлаш де дош на дехаш баргаш а бар. ХІаьта школа кулгалхо нов. И. И. Мараховский шиг хурдаь нарга «къамьлаш дайтар ГІоттарах хІама хилаиаш.

Цу группераца цхьаболча новкъостаца деннара уйла тІаІахочийтан ца хилара бахьан малагІа дац. Цу хаттара, сона хетачох, дизза жоп делар пропагандистс ше:

— Деша ра массаза а дика кхет бІаргчаца шера цІакхха а

Уклаза юшача школе деша бегІарех дукхагІа баргаш агитатораш, политинформаторашт е мича бесси хІинца а кодлетаргаш бина кхетама балхаца бувзабенна ба. Масала, тъъбра вай вийца нов. В. П. Рязанцев деп партбюро чеч ва, по жоп ду комсомольски организацин пенгаета ледколлегеи балха хьалхара. Кеттадеш да, хаддаьнен кІоаргтеи политически деший Іома ца дичу уж бергбоаннгте. Из ца дича, цаха юкъе лергтІа-болк бу-лургбаш.

КІеззига бехх боаккхаргба аз пропагандистах. Нов. И. И. Мараховский ше теоретически кийно дика йсаш ва, методически наьхьаш во ян. 7 цу дизад до потанзаняштеца кулгалду. Цунна деша бегІарех дукхха барш марксизма - ленинизма университетаца, юкъерча школашца, вузашка деша бахаб. ЦІхьаБакъа, ухъаза во дар фуд аьлча, Иван Иванович занятешка ше дуккхагІа душа гІерт. Нагахьа санна арГІанарча занятешка из ишта хилча търлуш дале а, итогови занятешка эшаш дан. Цо бе пайда бин, ше мера. Уьхаза хІаьн эпаргаш лекиеш из. Къамьлаш де дезаран деша бегІарашца.

ЦхьаБолча дешархошта конспекташ читтаг а царехи гойтара пособеехи пайда эца а хаш. Из а ишта пропагандиста ахоаччаьбоагар да. Къамьлаш дъьча деша бегІарех цхьанне а ший тема КПСС XXIV съезда решенеш хьаьнаьнар, массехь занятеш цун документаш Іомадеш хиндаьле а. Деша бегІарашта из хьалха дакхха деман а вар пропагандист. ХІаьта занятеш ВоІча ца ю цу хьаькъеьа деша бегІарашта цхьаьхашка хаттарашта оттадьлча тІехьаьгІа ахьдаьлар, съезда материалаш цар дика Іомаш хилар. ЦІхьаБакъа школа программ темашца уж ювза хьалдар царна.

Шаллагіча дийнаъ дено комминистаца политически образоване сетерча-деШарга итогаш йир, белгалдаь хьоачамбоанарш дІадахара тІаерзаиь мероприятеш кийчйир.

В. ЛАВРИНЕНКО.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

занятена тІера ца боаллаш деша хьаухарашца. ЦхьаБакъа, ахаш занятеш тІа ца богІаш дІаяхйитараше бІаргчаца шера пІагІа шоаш ца дийцарашца хІаьн, итогови занятешка а эсала жоп ду хаттарашта е аІалла йист а ца хулаш багІа, шоана ма гарра...

Занятешка яр депо партийни организацие секретарь нов. Фирсова В. С. Цигача кхы кІезнигаГча лоарХІаме доаца, школе деша бегІарашт дешарах во кхетара цхьаьхха баьхьа а хьагучалаьхкар. Пулаьх миштад аьлча, партогго ше мукІаран даьчох, бІаргчаца шера партийни организацие цхьа мара дийнаалш политически образование сетерча коммунистий дешарах доа дош. ХІаьта дешара юстара баьннача е дат-занняьхь занятешка ца ихача парте членаштен кандидаштен партийни наьхьаца цІекхха а бехх баь хІама дац. КПСС Уставо яхар хлоачаШдира хьаькъеьа коммунистана ечу отчетаца лаДуГІаьа хана партийни дешарарца цар ГІулакхех дола дош юкъе дьаьхьаш. Из во да. Устава тІа КПСС члена декхарш дуШача цхьаьн пункта тІа дуккхаьа хьа ма йоаьшІ: «КПСС член декхарийла ва марксистско - ленински теори Іомаш, ший идейни боярм лаьхбе, коммунистически обществе саг хьалсеарян кхетаварн воькъоллад де».

АГИТАТОРАШ— ШОАЙ УЧАСТКАШКА

МалгІабика района Поккхача Ачалькера цхьаькха политически мероприяти дІайеддар агитатораша Булгучен Жабраилм, Сагова Лизас, Богатырев Адама, Колесова Людмилас, Грицилевн Валентинас, Райхман Татьянас, кхьчар хьинаре даькъа да лоапаш. Уж берригаш а № 17 йолча юкъерча школера ЬоНа хьехархой ба, Массеех шу хьалхарІа деиз бу цар агитатора болх, хІаьта из сийлахь декхар дизза кхоачаш а ду.

Юхьерча школе я 17-гІа жоржаний участок. ГІулакхаш шортта да агитаторий. ХІнале харжаркой хІара цІагІа чуэтта чаккъбаьнна уж даниеш нийсеш, хоржаний участке а балха болча а парца беседаш еш, Конституце, советски хоржаний система, комунизм хьаьлена доаХача толаний хьаькъеьа лекиеш еш, КПСС XXIV съезда материалаш цаДика Іомаш, хилар. ЦІхьаБакъа школа программ темашца уж ювза хьалдар царна.

Шаллагіча дийнаъ депо комминистаца политически образоване сетерча-деШарга итогаш йир, белгалдаь хьоачамбоанарш дІадахара тІаерзаиь мероприятеш кийчйир.

Долла хІама ду школа агитатораша хоржаьмш дика вІаштІехьлаьнна, лаХача ялейно-политически боараме чаккъдалйитара,

Б. ГАСАРОВ.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

(Яйстеллад. Дольдур 1-ча оагІа тІа).

Союзни республикан Министрийн Советанца мукъаьбенна уьх соцЦ ца ГІа болгалаьнна министерствийн ведомствийн хІыча авромобилашца дІаийккхача, ерриГача предприятийеш, учреждеиеш, муХь кхуьха автомобилаш бертовой автоприцепаш шоай водительхьа составдеш ремонтна средствашцен цхьана 1971 шера хьаьдаьна ялатаи чуэцара оарцаГІаяна.

Союзни республикан Министрийн Советанца ялатаи чуэца оарцаГІаохаш йолча автомобилаш автомобилаш боахамашца, совхозоатта- колхозоатта тІаГІоаГІ1ара лордолаш цу автомобилех автокомплексаш ера ворхІоаи отгалеГІа а хІаьта ишта автомобилаш запасной оатхалашцен ремонтин средствашцен ІаІаьшьелГІа а.

МуХь кхуьЬча автомобилаша ялатаи кхьаьнІ а, ГІоаГІ1ара продуктаиш хьаьчуьзаьча дийнаъ а буе а болх белГа вІаштІехьлаьканна дардоаиаш лаьрІаеІ. Цу гІулакха союзни республикан автомобилийн Советаш, крайисполкомаш облисполкомаш деххарийла а ялаташ чуэцача болх бен йолГа ерриГа автомобилаш цхьаьн автомобила шишша цифер а хурГолаш, водительхьа составца Іадаьше, магаьха сиина эпаргхуе, халкъа боахама кхьча доакъоньцара шоферан а боахаш.

Ялатаиш кхьйлоа юртбоахама продуктийш, хІаьта ишта силосни массеи чуэнн командировке боаийтаи болча шоферашта, ремонт ечА болхлоуэта- механикашта, автоколонийн начальникашта, автомобилийн боахамий диспетчерашта командировке болаш мел ГІулакхех ТаІна цар кхьерча ДІаЬех 75 процент, цхьаьбакъа, керттера болх бечА моттигерча цар тарифни ставкал лохаГІа доаиаш, тел. Из ахча предприятеш, учреждеиеш, организацие- дІател ца болхлоуэ керттера болх бечА моттигерча шоай средствах чотах. Цунна дувзаденна командировке болча болхлоуэта суточний квартирни ахча тел.

1971 шера хьаьдаьна ялати кхьйлоа юртбоахама продуктаи чуэнча метте дезА муьлш кхьча автомобилаш тІеи прицепаш тІехьа йолча автомобилаш тІеи (автопоездаш тІа) болх бен болча шоферашта кхьа тІа а прем ечА оттаьлА тарифни ставкаш 25 процента боараме. ХІара сменаГІа бьаьча балхаза хьежжа язъю премеш, магаьха санна оттаьта балха ца чаккъЬлаьца болх- сменин задаин ахочаччьаьнне.

Боахаме оттаяь сезонни норма дикеи да дойташ ялаташ чуэнарх материальн поощренин фонд йолА ГІулакхехьа оттадьлА ялатаи ялата-бобови культурашца, цкъа дІаййича дукххача шеРашка тІаэьвлача бьаьий бу, ленДолугеш, сложнаи культурашца чуэнча болча боахкхча трактористаштА-машиннисташа, комбайнерашта, комбайнерашта агрегатий кхьча болхлоуэта.

Совхозийн паччахьалкхен кхьча юртбоахама предприятийен директорашта мукъаьбенна 1971 шера чуийнчаьрх 10 процентаГІа кхьчаЬца йолА коартоаиаш, баьхьаЬараш, сом, комсаш, комарашт шоай алапе чотах массеза болх бен болА совхозийн болхлоуэка а хІаьта ишта уж культурашца болА бьаьий болхлоуэка а шоай планоьн мьахх, цхьаьбакъа, рознични мьахел лаКхаГІа доаиаш, йохкара дІаЬена.

Колхозашта могадьлА совхозийн паччахьалкхен юрта боахама кхьча предприятийн болхлоуэта уьх соцамо оттаьта поощренин тела.

Союзни республикан Министрийн Советанца 1971 шера ГІулакхехьа нахен керттера болх бечА моттигера бетта эцара юкъерча алапех 50 процент дус. Из ахча предприятеш организацие шоай средствах чотах дІател болхлоуэ ГІулакхехьа нахен керттера болх бечА моттигера. Цунна дувзаденна юртбоахама балхаш тІеи ялаташ дІачуййеча предприятешка ца ГІулакхехьа нахан керттера болх бечА моттигера бетта эцара юкъерча алапех 50 процент дус. Из ахча предприятеш организацие шоай средствах чотах дІател болхлоуэ ГІулакхехьа нахен керттера болх бечА моттигера. Цунна дувзаденна юртбоахама балхаш тІеи ялаташ дІачуййеча предприятешка дечА ГІулакхехьа нахан суточний квартирни ахча тел.

Союзни республикан Министрийн Советанца ГІулакхехьа нахан суточний квартирни ахча тел.

РСФСР Министрийн Советанца Казахски ССР Министрийн Советаи мукъаьбенна РСФСР-ен Казахски ССР-ен ГІулакхехьа ЬаьхтА радиашца баьхьан де ухача комбайнерашта, трактористаштен лафетни жаткай машиниСташтен хаина болх бе болхача дІаяхчаьлнен ухъа цІаьдуьчаьлнен цІаьче болА мах тела а ньъкъа болхаш йоахкхача хаьен совхозе е колхозе дІяхьаьчаьчуьа тІеььаьГІа ЬаьхтА ахьь дийнаьнна парна кхьерча ала- тела а (юкъерА алаГІ-вертера ца моттиге тІеХьаьрна ахьь бетта пИнача юкъерча алапех ЬоарХІ).

Цу механизаторий кхьъеламех совхозашца телаш болА мах пелиний совхозашца оттаьна нормеГІен расценкеГІен телба.

Комбайнерашта, механизаторашта - комбайнерашта, трактористаштен лафетни жаткай машиниСташтен керттера болх бечА моттигера цар эцача алапех 75 процент дус. Из ахча предприятеш организацие дІател механизаторашн керттера болх бечА моттигера шоай аччан чотах, хІаьта алано фонда юкъе дохитташ а дац. Цунна дувзаденна суточни квартирни ахчА телин командировке бахача механизаторашта.

1971 шера хьаьдаьна ялатаи чуэца кхьча районий колхозашкара РСФСР-ен Казахски ССР-ен пелиний хьаьтай районашка командировке бахача комбайнерашта, механизаторашта-комбайнерашта, трактористаша, лафетни жаткай машиниСташа, шофераша суточни квартирни ахчаша тел. Из командировке бахача боахамаша ахчаш тела оттаьдаьА. Цунна дувзаденна керттера болх бечА моттигера юкъера алани ну колхозхоьта дисан.

Колхозашта могадьлА командировке бахийтача механизаторий кхьхегамах совхозашца оттаьнча моРмеГІен расценкеГІен мах тела.

МукъЬбеннаб алати шекара сесклан дІаувзаьча 2 сменаГІа (1 автомобила 2 водитель) болх бен болча шоферашта автомобилина дечен бийсанен 20 сахьатаи кІезнигаГІа боацаш автомобилаша хІдДаьна болх белГа ІалашдарА кхьа тІа а тарифни ставка 20 процент боарамо премн телга, тІаьта Сибаргеи, Урала, ПоХрча Юкъерчен Волга районашкен Къазакен ССР пелиний районашкен алаташ пІаувзаьча болх бен шоферашта тарифни ставка 40 процента боарамо премн телга. Денин бийсанинен бьаьча балхах дьахинначаьнна ьежжа яЬйолА премеш, магаьха санна денин бийсанинен ЬоарХІ задаеш кхочушъяьле а тІехьа тІаДоаГІаьна денеен бийсанинен болх бара вІаштІехьа йолаш автомобиль дІаеннаеле а.

Союзни республикАГ Министрийн Советанца мукъаьбенна 1971 шера ГІулакхехьа ГІулакхехьа ГІулакхехьа

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА ТЕРКО ЕШ

Лаьхьа кхаьхьаьгна толамаш лаьхьар тіа совхоз кхаьхьагмохь дарбіалгіаг пятилетке. Еррігача отраслена тіаьхьа кхаьхьа 1970 шера ноябрь бутт болалуш кхоачашдер, цер пачхьалхьхенга юртбоахама продукци йсхьарад пятилетка планаш.

Цуьл совгіа, белгалдаккха доагіа, уьх шера хьалхарча квартале дуьхьагіа шера яьхьаран из пачхьалхьхенга планах совхозерин районга фермашта юкъе ларжача социалистически яьхь тха совхозах хьайбаш лелаедаран котаро яьхьхьаг. Ферме гіолла 1929 центнер шера кхаьхар цар. Дейдехьа шера дахьлаьрча кхоталг яьхьха хинначчиг пиісйича 212 центнер дуьхьагіа я из.

Уьх толамаш доахан кхаьстта дика кхаьмийгар доирзаш, районе доаркранга юкъе шера дуьхьагіа яьхьарен квартале яржача яьхь хьалхара мотт яьхьхьача Тапчаева Чемис, шоллагіа мотт кхаьхьача Самойлева Кхоьхас, Шазбиева Рукьета, Абдуева Тайпіаіа, кхьмар.

Хіаннз шура яьхьарен из пачхьалхьхенга йохьарен аз шера плян хаиад хьалха июнь бутт юкъехьоачаш кхоачашдера шерга социалистически яьхь а йоаржаьь кхаьстегі ба доаркраш. Царна юкъе цхьоаларгіа квартале саечча хьалхарча мотт Тапчаева Чемис я. Хіара беттана Іаттагара 26-ча мае оьхьга лаьрхіачу 1061 килограмм шура яьхьгар юо.

Зехьа дайнедаш кхаш лелаедараш ер цу діадоладенна денз хьинар яхо иа деш хьийта кхы а. Біаьстеі юхьье дай кіаларг лаьтта йукъадоаллашех а хьалха аммичиг селитрашен шоьгіа суперфосфаташ подкормка ян гурахь дийна кіаташ дика хьунжьаш латт. Хіара гектара тіара хиннца кхьера лаьрхіача 30 центнер аьтт чуоца тоо хургьа уьх шера кхаш лелаедарий.

Иза боагіаш латт дикаг фуда, аграрин оррига приемаш дора а ешаьтта а кийчаьь агротехнический дикагіа дуьхьа доацаьчу хаьа діаьхьийнча хьажжий, цхьаьгір лергашка. Дика новкъостаг дир кхаш лелаедараш уьх тіехььарчу хаьа хиннца доагіаш. Уьх хиннз гурахь дийнна аьтта ма бугаш, біаьстеі діайийнча культурай яьргашка са чудоссеш, кхаьстта дукха ши цара тіоаьдаш.

Гурахь, біаьстеі діайийнча культурашта тіаьхьожин доаттабеш, царна маьха боккхаш, культивация еш, кхыдола балхаш чаьхдоахаш кхаьстгі дика кхаьхьет механизатораша Пайзулаев Шамхана, Дудиев Юнуса, Эпилькаевов Нохьа, Хусиев Шамхана.

Ала деза, нагахь санна аьтта культурашта, бакъалдаранга пайдаре даде, комсаната новкъа да діаяз доагіаш. Зиза а теха гойдогаш латт латт комсаната. Цуьл совгіа кожаштта соа йолча тіоадало «ильдиз» яха дазар дарж: торо а хуьлйт. Цхьаьбакъа іу лазара дуьхьа мислагіча дийнахь медин аьтторг яха доьхьар тохара берригга гіаре віаштіехьбаккха кийча да пенсан лелаедаран.

Дика латташ йоаг іа уьх шера. Цхьаьмазда хіаьт тоьсийта яьшш бола тіаьхьожин ма доаттабой комсаш во хьунсьа мег. Цудухьа комсий бенаматіа ма леза балхаш хиннаьхьн дикан дикгіа йолаш кхаьстегіарна берригга из тіабахитіабі кхаьхьегаьчо ша. Комсаш лелаедараш юкъе кхаьстта дика кхаьхьет П. Маскаевс кулгалдеца звено коллективе.

Лоашца аьлча КПСС XXIV-гіа съезд хиннз пиісйгіа пятилетка дуьхьара цу кхаьстта бехкоокхаме хеташ, съездо шоьшта хьалдаккъ отчаьдарш кердача пеара тіаьйна доькъашца берригга теркам тіабахитіа кхаьхьегаьчо да совхозо боккхой.

В. АСЛАХАНОВ,
Надтеречни района «Надтеречный» совхоза директор.

БАЬЦАДААРАШ ДЕБАДАРА

Кердача пятилетка хьалхарча шера баьцадааран хьуьжьан лаьхьбара хьинаре кхаьхьегаьн ба тха совхозера баьцадааран лелаедараш. Баьцадааран бригаданта керте латт механизатораш Хашакиев Къурбіийн Татарашвили Султани. Уьх шера шоайла яхье ньнаеча коллективашца кхебеш ба иттинтт гектар хоаьш, шийта - пийтта гектар помидораш, 136,5 гектар моша горошек.

Эгтара халагіен бехкоокмагіен декхараш да баьцадааран кхелечарна хьалхара оасар дика чокъдаккхар.

Дика тоадьача лаьтта ялаташ санна сиха дегіаьх оасара баьцадааш. Оасара буг чоагіагіа тіабоалаш а хул. Эгтара халагіа хул оасарий баьцадааран юкъера культурай эйгараш ье, уьх хьаьстоьстее. Дика ца тьежьаш. Хоьий эйграш кхоастаьлаш оасарий баьцадааран юкъера.

Баьцадааран лелаедара лаьхьа гоьзал йолча иаьха мара. Карагіі далаш из хіамх. Лаьхьа хьуьжьан дуургбен лаьтта дика тоадарга хьежжа мара. Доькъий декхаран тіайийнад баьцадааран лелаедараш уьх шерах. Іаннгіа 100 центнер йолчо 110 центнер наьсаш чуоца, помидораш 110 центнер йоагіаеча 120 дечигер яха. 180 центнер плян йолча 190 центнер моша горошек чуоца. Хоьаштта оасар деш белгалбьішаьд К. Хашакиева бригадера социалистически яьхь бабына болхлой Хайхороева Тоьсарх, Мазитова Заза, Карнукаева Хаси, Акиева Довхан, Алибекова Товсарх. Иштта дика болх беш ба Татарашвили Султана бригадера Мержоева Лила, Мерзоева Баьра, Дербишева Нина, кхыбараш а. 150 ялалгіг я ну шин бригаде болх беш. Денна йола заданеш 120 — 170 процент кхоачашъо пар. 20 гектара тіарча хоьаштта оасар дац баьнна уьх балта 9 дийнахь.

Хоьа да цІендиь кхаш. Дика новкъостаг дир баьцадааран кхедеранта хоьаштта оасар деш комсаш лелаедараш а. Цхьа ца діадахийтацар цар балха аьа ма боалаш.

Дукха новкъостаг дир кхаьлнаьн механизатора Дзедзоев Дауда. Біаьстеі юхьье лоаштача ма бишалдийнаш діадиййн вахьар из. Уьх дечошка механизатора шиі теркам тіабахитіабі муґіаранта юкъера лаьтта пампадаккхара, оасарца кьовсам лоттабара. Хіанз бишалдийнаш лелаедараш нарсашца оасар деш. Іа. Уьхаза а хьаьстта дика кхаььет бишалдааран лелаедараш. Иштта діаяз сихонца діаьхьа да помидораштта оасар делга а. Культурашта лазарашца ца хилийтара а садоаьхкача Іамаев уьх дорарга а тхаьшца доьхьаьа химиказат етта йолаьйй хіаьа.

Из болх беш ба механизатораш Джамалдинов Аланбек- Хайхороев Баматгирн, Алхастов Іадсалин, кхыбараш.

Б. РЫБОЛОВЛЕВ,
«Новосельский» совхоза керттера агроном.

ТОРОНАШ БАЛХА ЮКЪЕЙОАЛАЮ

Тха боахама кхаьхьегаьчоша дог раьіа доаш хьаллаьцар КПСС XXIV съезда сопаьмаш. Производства чура резервашца техка а техка йиісйгіа пятилетка декхараш диь шера кхоачашдера лаьрхіачу колхозоша.

Ала деза из Іалаьмате хала, бехкоокмаг гіулаьх доагіа. Дале а, цхо тешаш да доц кхоачашдергіиларх, из тешам ду тхона чаьхььашчча пятилетке даьхьча кхаьхьегаьна толамаш, цу хала еллача лардо.

Лоашца аьа безам ба са бархіаьгіа. Пятилетка цхьаьдоча хьокхамех. Колхозхой віаштіехьдаьлар чаьчаьхьлхьгіа лаьтта йолаг, комсаш доькхра плян кхаьшера: дулх, фуаш, тха — диь шера, хіаьта бишалдааран, шура, гидуарган йохкара план 1970 шера 8 сентябрь тіаьхоачгіан кхоачашъе. Цунга ъежжа лаьхбелаю колхозо хулаш бола пайда а. Ворхіалгіа пятилетка диллача чаьхььашчча пятилетке боахама хиннз пайда 400 эзар сом дуьхьагіа хилар.

Даьхьрча темпашца дегіаьвгіа боахам кердача пятилетка хьалхарча шера а, XXIV съезда ваьхьа доаьхьаш тіаийца декхараш кхочашдеш тіа віаштіехьдаьлар паччаьхьлхьгіа дулх доькхра шера плян хіаьнзе 40 процент, фуаш — 45 процент кхоачашъе, вешта йьача дулх 268 тонн, ну-бов Дауд, Беттаг 390 центнер шура діачулла езача 430 центнер еший цу ферма коллективо. Шуриі-центнерга ферма коллективо, цунгі-тоьрнаргіа ферма коллективо. Шуриі-центнерга Іаьнаьвна Тоьсолта шиі тіоачуна Медиев Іальвеца цхьаьккха ялма ца доархіаьш Іупал ду кхайна. Шена да из а оасарах. Норма 15 гектар йолча хіара дийнахь пар культивация ю 20—25 гектара тіа.

Гидуарган тіара болх бабына механизаторашца Іюрбба хьажжийй кхай тіа. 126 гектар хьажжіаш я цу шинне делаеш. Хіара гектара тіара 40 центнер хьажжіаш яьа, денна дош атта доацалгга хоьг царна.

Боккха теркам тіабохийт бригада хьаьхьегаьчоша цхьаьра оьседа дика кхеара а. Дийнахь сарралца кхай тіа-гуш ба ца уьх доешка сеелана оасар деш, уьх листа йолчара пийлхьеш, лаьтта цхьаьдоаккхаш болх кхаьнна. Балха 8—9 дийнахь чакхбаккха безаш ба из болх. Хіара дийнахь йола заданн шосса а кхы тіех а кхоачашъеш болх кхаьлнз ба ца йоаг. Цаьрех ба Сатибиева Іуржан, Эльмурзаева Лала, Муталимова Ирабу, Дускуева Нуржат.

Тіарте XXIV-га съезда решеннеш кхоачашъера шоай мел бола тіа тіабахитіаца «Колхоз» колхозо къаьхьегаьчоша дег тіара кхоьаьдалу «Старого знамени» НГДУ болхлоца диззача шера толамаш болх бара тіаьхьера кхайкарл.

Б. ИСРАНЛОВ.

ЛЕНИНГРАД. Уьхаза хьайийлай жьаьдаьь Польшеъ яьа выставка — 1971 шерг пай мехкара хьаман йоккха экспозиции. Выставка віашагіьеллай Польски доазоп арахьара торгови палата, Ерригсоюзнга Сахьаьдоа новкъостал а деш.

СУРТА ТІА: цхьан пайда тіа хьагойташ я польски техника.

А. ФЕДОТОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ЯЛАТ ЧУЭЦАРА КИЙЧО Ю.

Іхьа бутт а бисабаш. тха районе алат чуца доладе. Цудухьа тха механизатораша чоагіа балхаш ду еррига комбайнаш, жаткаш; силоса лаьрхіа хьажжіаш хьокха комбайнаш, хіийола техника кийча хилийтара.

48 комбайн я уьх шера ялаташ хьаьха арадла еаш. Царех 38 Іаннзе а кийча латташ я болх діаболабе мара ца безаш. Итт трактор цІеиг-духха кулг техача тоаьх ярйолаш я.

— Иттлагіа июль тіаьхачаьлг кийча хургьа уж, — йоаь механизаторша.

Тахан болх діаболабой а кийча я 18 жатка, 20 стогоматель, 3 пресс-подборщик, 5 парккаш ду машеннаш.

Біаьстта дика терко еш керда хьувьжъам чуэца кийчлуш я «Гойтинский», Мичурина цІеарга, «Краснармейский» совхозаш. Цу боахамашка хьотте а кийчъьь яьнай алат леладергдоа хьатташ. Эшаш мел йоаь техника цига а тоаьь ыьыкхар уьх шера хьалхарча шиі бетта.

Механизаторца Іалашъьь я «Горец» совхозера хьетт а. Ялат цІенду «ЗАВ-20» яха мехаиизм оттаьй цига хьатта тіа. Иштта уьхаза оттаьй витаминин хьоар кийчу агрегат а. Хіара дийнахь шин сменагіа болх а беш «АВМ-0,4» яха хьоар кийчду машен кхеста цхьа бутт таргта ца я. Ялаташ хьаьха доладалалелъа уьхаза оттаьй яргьа ялаташ доькъаеш йола «ЗД-10000» яха агрегаташ.

Массеж цифра йоалле безам ба са техника мишта кийчъьь хьалъохкара. «Горец» совхозе ялаташ чуэца 15 комбайн я. Царех йийта кийча латт. Техникин совхозера 15 комбайнах шиъ мара ящ ремонт ца еш. Лоащца хана, тахан а кхоана а яхар мо кийча хургьа тха районе боахамашкара еррига жаткаш: Ялат чуэцара бехкоокмаг гіулаьх а толамца чаккдаккха лерхІ оаха. Из да пар Тхе XXIV съезда решеннеш кхоачашъера оаха юкъехьу дакъа.

А. ТАРАМОВ,
Урус-Мартана района «Госсельхозснабзора» вонихагіа вола инженер-инспектор.

Колхоза кхашка

Уьх пятилетка хьалхарча шера дуьхьагіа ялат даккхара яьхь а бабына чоагіа кьаььет Гудермес-ски районе «Кавказ» колхоза механизатораша, кхашка балхаш дераша Кьаьстта дика лел балхаш № 2 йолча тракторш а кхаьнна. Ялат дерий а бригаде.

Уьхаза бизза пайда эн агротехниках, технологически картех. Боккха пайда бола севоаборт нийса лелаярах а.

Ялат дика кхет колхоза кулгалхой а, колхозхой а. Цудухьа діаяхача гурахь діадийна кіа хьалха техникеи культурашца хиннача лаьтта іадийра.

Цунга хьаьхьалдаьлар болх. Гурахь цкьаь бІаьстан юхье цкьаь подкормка йир гурахь дувча ялаташтта. Кхай тіа оасар чуэцдоаккаш мел эшар дир: аммкхан дьхьар, культивация, дисковани йир ялат Іадала доладалале.

Біаьстан юхье кхы а совлен азотни удобренеш техар. Цо новкъостаг ду ялаташ оасарий сигхаіа дегіаьхийтара. Цуьл совгіа оасар тоіадара 400 центнер доача кіа діадийнача кхай тіа техар 2,4 «Іа яха аммний тух.

Біарг хьесташ да хіаьнз кха. Оасара бацьах хіама яи юкъе. Лоашца аьлча-уьх шера хьувьжъам лакха хилийтара хіама хоьадьлаш. Дог тийша ба колхозхой хіара гектара тіара 25 центнер кіа чуэца аьина доит кхоачаш а тіеккхоачаш а хургхиларах.

Ялата хьувьжъам лакха хилар из пийл хаиахьа чуэца дакхкхарна дуьхьаделна долга а дика хьетаду механизатораша. Уьх шера ялаташ хьаьха арарнрьн колхоза шиі доалаьхь йола ялх самоходни комбайн.

Тахан болх діаболабой а кийча я уж. Цхьа комбайн ремонт е ца еаш цІена яр. Шин комбайн комбайнераша Абдуриешидов Вахаб, Эльмурзаев Вашиф, Хьажаев шоаш тоаььй гурахьа болх кхаьбоаллашъь а. Хіаьта кхаь тракторе механически мастерскешка яьй ремонт.

Тахан, кхоана яхар санна тоаьь яргіолаш я шн жатка. Уьх балхаш дарца цхьана кийчъьь я колхозо йоккха хьетт.

Хьаттаран деррига Іалхаш механизмашца дергдоле хьалаш Іалашъьь боахамс. Латташ я автопогрузчикаш, ВИМ яха ялат цІенду машинаш. Хьаттаьь латта кіа тіа талхийтара из тіаКІалгіа доахаргда транспортерашца. Элеваторе діадолъийта ялаташ доькъадеш я винтелиционни агрегат.

Иштта кийчо яро колхозхой торо хулийтаргьи ялаташ шиі ханнаьхь а да ца дойташ а чуэца.

Дика хьувьжъам чуэца ялх шера колхозо гидуарган кхай тіара а. 110 гектар кхай тіа діабийнай уж. Хіара гектара тіара 16 центнерга кіезнагіа доаначо шоашца поррта хьоаьа йола гоераш чуэца доп деннад колхозхоша.

Дика тоадьа, хьаьідаь дар дарна кхоастадаь лаьтта. Ду діадерна цхьаьа тхьар суперфосфат. Цкьаннахь юкъ на юсаш дика Іаьйнай из мьхала культура. Гидуарган лелаеча эвенневойг Вечурое Гіобсолта шиі тіоачуна Медиев Іальвеца цхьаькха ялма ца доархіаьш Іупал ду кхайна. Шена да из а оасарах. Норма 15 гектар йолча хіара дийнахь пар культивация ю 20—25 гектара тіа.

Гидуарган тіара болх бабына механизаторашца Іюрбба хьажжийй кхай тіа. 126 гектар хьажжіаш я цу шинне делаеш. Хіара гектара тіара 40 центнер хьажжіаш яьа, денна дош атта доацалгга хоьг царна.

Боккха теркам тіабохийт бригада хьаьхьегаьчоша цхьаьра оьседа дика кхеара а. Дийнахь сарралца кхай тіа-гуш ба ца уьх доешка сеелана оасар деш, уьх листа йолчара пийлхьеш, лаьтта цхьаьдоаккаш болх кхаьнна. Балха 8—9 дийнахь чакхбаккха безаш ба из болх. Хіара дийнахь йола заданн шосса а кхы тіех а кхоачашъеш болх кхаьлнз ба ца йоаг. Цаьрех ба Сатибиева Іуржан, Эльмурзаева Лала, Муталимова Ирабу, Дускуева Нуржат.

Тіарте XXIV-га съезда решеннеш кхоачашъера шоай мел бола тіа тіабахитіаца «Колхоз» колхозо къаьхьегаьчоша дег тіара кхоьаьдалу «Старого знамени» НГДУ болхлоца диззача шера толамаш болх бара тіаьхьера кхайкарл.

Б. ИСРАНЛОВ.

ЯЛАТ ЧУЭЦАРА КИЙЧО Ю.

Іхьа бутт а бисабаш. тха районе алат чуэца доладе. Цудухьа тха механизатораша чоагіа балхаш ду еррига комбайнаш, жаткаш; силоса лаьрхіа хьажжіаш хьокха комбайнаш, хіийола техника кийча хилийтара.

48 комбайн я уьх шера ялаташ хьаьха арадла еаш. Царех 38 Іаннзе а кийча латташ я болх діаболабе мара ца безаш. Итт трактор цІеиг-духха кулг техача тоаьь ярйолаш я.

— Иттлагіа июль тіаьхачаьлг кийча хургьа уж, — йоаь механизаторша.

Тахан болх діаболабой а кийча я 18 жатка, 20 стогоматель, 3 пресс-подборщик, 5 парккаш ду машеннаш.

Біаьстта дика терко еш керда хьувьжъам чуэца кийчлуш я «Гойтинский», Мичурина цІеарга, «Краснармейский» совхозаш. Цу боахамашка хьотте а кийчъьь яьнай алат леладергдоа хьатташ. Эшаш мел йоаь техника цига а тоаьь ыьыкхар уьх шера хьалхарча шиі бетта.

Механизаторца Іалашъьь я «Горец» совхозера хьетт а. Ялат цІенду «ЗАВ-20» яха мехаиизм оттаьй цига хьатта тіа. Иштта уьхаза оттаьй витаминин хьоар кийчу агрегат а. Хіара дийнахь шин сменагіа болх а беш «АВМ-0,4» яха хьоар кийчду машеннаш. Цо новкъостаг ду ялаташ оасарий сигхаіа дегіаьхийтара. Цуьл совгіа оасар тоіадара 400 центнер доача кіа діадийнача кхай тіа техар 2,4 «Іа яха аммний тух.

Біарг хьесташ да хіаьнз кха. Оасара бацьах хіама яи юкъе. Лоашца аьлча-уьх шера хьувьжъам лакха хилийтара хіама хоьадьлаш. Дог тийша ба колхозхой хіара гектара тіара 25 центнер кіа чуэца аьина доит кхоачаш а тіеккхоачаш а хургхиларах.

Ялата хьувьжъам лакха хилар из пийл хаиахьа чуэца дакхкхарна дуьхьаделна долга а дика хьетаду механизатораша. Уьх шера ялаташ хьаьха арарнрьн колхоза шиі доалаьхь йола ялх самоходни комбайн.

Тахан болх діаболабой а кийча я уж. Цхьа комбайн ремонт е ца еаш цІена яр. Шин комбайн комбайнераша Абдуриешидов Вахаб, Эльмурзаев Вашиф, Хьажаев шоаш тоаьь гурахьа болх кхаьбоаллашъь а. Хіаьта кхаь тракторе механически мастерскешка яьй ремонт.

Тахан, кхоана яхар санна тоаьь яргіолаш я шн жатка. Уьх балхаш дарца цхьана кийчъьь я колхозо йоккха хьетт.

Хьаттаран деррига Іалхаш механизмашца дергдоле хьалаш Іалашъьь боахамс. Латташ я автопогрузчикаш, ВИМ яха ялат цІенду машинаш. Хьаттаьь латта кіа тіа талхийтара из тіаКІалгіа доахаргда транспортерашца. Элеваторе діадолъийта ялаташ доькъадеш я винтелиционни агрегат.

Иштта кийчо яро колхозхой торо хулийтаргьи ялаташ шиі ханнаьхь а да ца дойташ а чуэца.

Дика хьувьжъам чуэца ялх шера колхозо гидуарган кхай тіара а. 110 гектар кхай тіа діабийнай уж. Хіара гектара тіара 16 центнерга кіезнагіа доаначо шоашца поррта хьоаьа йола гоераш чуэца доп деннад колхозхоша.

Дика тоадьа, хьаьідаь дар дарна кхоастадаь лаьтта. Ду діадерна цхьаьа тхьар суперфосфат. Цкьаннахь юкъ на юсаш дика Іаьйнай из мьхала культура. Гидуарган лелаеча эвенневойг Вечурое Гіобсолта шиі тіоачуна Медиев Іальвеца цхьаькха ялма ца доархіаьш Іупал ду кхайна. Шена да из а оасарах. Норма 15 гектар йолча хіара дийнахь пар культивация ю 20—25 гектара тіа.

Гидуарган тіара болх бабына механизаторашца Іюрбба хьажжийй кхай тіа. 126 гектар хьажжіаш я цу шинне делаеш. Хіара гектара тіара 40 центнер хьажжіаш яьа, денна дош атта доацалгга хоьг царна.

Боккха теркам тіабохийт бригада хьаьхьегаьчоша цхьаьра оьседа дика кхеара а. Дийнахь сарралца кхай тіа-гуш ба ца уьх доешка сеелана оасар деш, уьх листа йолчара пийлхьеш, лаьтта цхьаьдоаккаш болх кхаьнна. Балха 8—9 дийнахь чакхбаккха безаш ба из болх. Хіара дийнахь йола заданн шосса а кхы тіех а кхоачашъеш болх кхаьлнз ба ца йоаг. Цаьрех ба Сатибиева Іуржан, Эльмурзаева Лала, Муталимова Ирабу, Дускуева Нуржат.

Тіарте XXIV-га съезда решеннеш кхоачашъера шоай мел бола тіа тіабахитіаца «Колхоз» колхозо къаьхьегаьчоша дег тіара кхоьаьдалу «Старого знамени» НГДУ болхлоца диззача шера толамаш болх бара тіаьхьера кхайкарл.

Б. ИСРАНЛОВ.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА ФЕРМЕ

Денгара денга цІеарга яржаш я «Авторинский» совхоза хьайбаш лелаедараша юкъе социалистически яьх. Цар теркам тіабахитіаб хьаьхашка латта доккхий декхараш ханаа хьалха кхоачашдер. Дерета доацаш Іаннгара дадаьлар доахан, шура доьхьаьлаиар. Социалистически яьхь яьнача фермашта юкъе хьалхара мотт яьхьхар шоллагіа отделеерча, цуриі-тоарна ферма коллективо. Цу фермаца кулгалдеш ва Лобов Дауд, Беттаг 390 центнер шура діачулла езача 430 центнер еший цу ферма коллективо. Шуриі-центнерга ферма коллективо, цунгі-тоьрнаргіа ферма коллективо. Шуриі-центнерга Іаьнаьвна Тоьсолта шиі тіоачуна Медиев Іальвеца цхьаькха ялма ца доархіаьш Іупал ду кхайна. Шена да из а оасарах. Норма 15 гектар йолча хіара дийнахь пар культивация ю 20—25 гектара тіа.

— Іа чаьхдоалаш беттача доаханна дикагіа йола йол, сиоклай жом, кхоккха килограмм концентраташ тийнай оаьа, — йоаь отделене зоотехника Хамирзаев Заид-Хьажас. Цудухьа доахан дерта доаш доаш зрадьлар сийнача бабца тіа. Дуккагіча даькъе уж доажеду культурна даьгіенаш тіа. Ший хиннаьхь хий маладу, доаха дегт ферма болхлоца. Из а да боккхача леархіаме гіулаьх. Діаьхо ферма дикагіа болх болх-доп белгалбоьх зоотехника. Царех я деарка Гаженов Пьаьтімат. Аллаьх цхьаь бетта 3866 килограмм шура яьхьхай по шийна іІачІоаргіьчуа доахан группаначра. Цуьл дукха. Тіеьхьайсаш Шазбоева Пьаьтімат а.

— Цхьаь бетта 3611 килограмм шура йоккхаш хьаенай из. Шоллагіа цу да ну шин доарка мастераш - хьайбаш леладергдоа, йоаь Іін лелаю. Иштта дика болх беш ба доаркана Тищенко Ксения Шендарова Асма Эмирова Пьаьтімат. Ферма учетчика Демильханов Адама бюллетена тіа Хіара дийнахь діаяьхьо доаркай балха итогіш. Цар хьагойт хьокхамаш хаьхулш доаьа. Хіара денна іаьрхіачу дуккагіа да парна тіадеттаду доаьа. Из дерриг дувзаелнга, а, хьаьхьегаьн дика віаштіехьлаьхарна.

— Іа чаьхдоалаш беттача доаханна дикагіа йола йол, сиоклай жом, кхоккха килограмм концентраташ тийнай оаьа, — йоаь отделене зоотехника Хамирзаев Заид-Хьажас. Цудухьа доахан дерта доаш доаш зрадьлар сийнача бабца тіа. Дуккагіча даькъе уж доажеду культурна даьгіенаш тіа. Ший хиннаьхь хий маладу, доаха дегт ферма болхлоца. Из а да боккхача леархіаме гіулаьх. Діаьхо ферма дикагіа болх болх-доп белгалбоьх зоотехника. Царех я деарка Гаженов Пьаьтімат. Аллаьх цхьаь бетта 3866 килограмм шура яьхьхай по шийна іІачІоаргіьчуа доахан группаначра. Цуьл дукха. Тіеьхьайсаш Шазбоева Пьаьтімат а.

— Цхьаь бетта 3611 килограмм шура йоккхаш хьаенай из. Шоллагіа цу да ну шин доарка мастераш - хьайбаш леладергдоа, йоаь Іін лелаю. Иштта дика болх беш ба доаркана Тищенко Ксения Шендарова Асма Эмирова Пьаьтімат. Ферма учетчика Демильханов Адама бюллетена тіа Хіара дийнахь діаяьхьо доаркай балха итогіш. Цар хьагойт хьокхамаш хаьхулш доаьа. Хіара денна іаьрхіачу дуккагіа да парна тіадеттаду доаьа. Из дерриг дувзаелнга, а, хьаьхьегаьн дика віаштіехьлаьхарна.

— Іа чаьхдоалаш беттача доаханна дикагіа йола йол, сиоклай жом, кхоккха килограмм концентраташ тийнай оаьа, — йоаь отделене зоотехника Хамирзаев Заид-Хьажас. Цудухьа доахан дерта доаш доаш зрадьлар сийнача бабца тіа. Дуккагіча даькъе уж доажеду культурна даьгіенаш тіа. Ший хиннаьхь хий маладу, доаха дегт ферма болхлоца. Из а да боккхача леархіаме гіулаьх. Діаьхо ферма дикагіа болх

ГОВЗА КУЛГАШ

Грозненски «Автоспецоборудование» заводе вала волаш дикагіа вола болхло вовнийтар а цунах лаьца дувцар а цийхар аа механически цеха начальникга. Пист ца хулаш цхьа минот а яьхьхьІеттар нов. Хайрулин.

— Цехе гіоргда вай.

Йоккхеч сийрден я цеха поменщени. Массеж мугІаранх тайп-тайпара станокаш латт. Дукха я уж — итташ. Шоай гіулаьхах чуйина боахкар цеха боьллой. Тхо зецер цар. Гуш хиннар боьхьонца доаьа балха сурт дар. Ше байраьхьаІг агІаьча станока юхье сецар тхо.

— Ер Саламов Альберт ва. Хіара беттг цехе хьалхара мотт йоах ца. Цехе яьржача социалистически яьхь хьалхара мотт яккхарах еннай цунна из цІе вышпел, — йоаь нов. Хайрулина.

Чуйнна болх беш воалда из ший гіулаьхах юкъахьаккха тоаьа ца хеташ тхо латташ тоьеп юкъ яьлар. Балхага дьаьна кулгаш калай лелар Ше еш доача гіулаьхаца мара кхычатьа уйла цун йоацалгга хьетаторг оаха.

— Моллагіа Іулаьвна мара да хиларах балха из тіера паккха хала да,—йоаь цеха начальника.

— Тамаш а ец, дика болхло зеьІа ха боие шаккха а разза хилар. Салоіача минутшка тхамаьл хилар са Саламов Альберта. Йислагіа шу да цо іІанз ца волча къаььегга. Советски Эскаре гіулаьх а да. Гроозне ца ма вентте кхы ца йохийташ кадрай отделе воагіа из. Цул хьалхарча Узбекистане шин шера токарзлла болх баььвар Альберт. Къаььегама книжкаеш. Эскаре дика гіулаьх лаьрах денечча тешаьча ъежжа разза а хинна балха діаяп нов. Саламов. Механически цеха токарзлла хьожжу из. Станок кхы тіайна хиларах, болх да беш ха юкъейолаьрах а доацаш кІеиг-дукха Іаьмаьрадаьгіа вийзар Альберта. Хіана ахьча уххазара балха хьалаш хьаьхьегаьн из къаььегаш хиннча мотт нетер-чарна чуйна ялар, цул совгіа арахецаш йола продукци а керда ярдо. «Іомаваллаьца» новкъостал да аьина хинна тіачІоаргіьчуа мастер цепоаьжкаш еиха Діаььарлу Альберт. Хіамзи дика зем болаш, болх бара тіера волча пуина пІалла хала да доацаш гіулаьх дар из.

Хіанз шоай цехе меттеп заводе а дикагіа болча токарех лоархіаеш ех Саламов Альберт. Шовтаьхьа тоин дозал доача прессашта эша цилиндраш, пиньм ворхіи тоиаш Іоаьлз доача подъемникашта эша черначин юкъарзаш кийчъьь Альберта Іуьн кулгех чакхььашна оатхал тіехдика могаю. Цу цехе ше болх беш йоаккхача хана ший новкъосташта дьохьам а телаш къаььегаш хьаьоагіа из. Цудухьа дукхагіа дуьх дяькха декхарийла да тхо. Цу гіулаьхах керттера дика-кхье новкъостал дергда доаькъара баьо. Из шерье лерхІ. Шерьеш латт сийна конвейер, къаьстта теркам тіабахитіаб лоцерц кхеара. Діадахача шера колхозе эттара хьаьха 250 тонн сеннаж Іаьшийр. Цо віаштіехьлийтар доахан дукхагіа дедаде. Сеннажа кхоьге йолча кальиес, фосфора кердa даьча Іаьсаитта ца ду дьаьа хьалхарча деношка.

Тіеххьара шерашка оаха кокъедоалаьдьь Хіара фермана лаьтт учетчаш тіачІоаргіьчуа гіулаьх, кхы діаяо а леладергда из.

Діадахача шерий опыто хьаьхьокх фермашта дика пайда хулаьта. Цу лаьтта Діаьов сийнача доаькъара лаьрхіа тайп-тайпара баьцаш, уж діаяоьш тохх фермера ма ца еаш ца даьтта, цхьаьна шера шоаьа кхоаьа йол хьхоаргйолаш хий дилла йиш йолаеш йий из моттит хьоаж.

Из лоархіаме гіулаьх да, хіана ахьча доаькъара фермашта тіа-гуьаьщ хулаьа расходыш лоархіа, хьаьбой продукцех пийта діабода мах лоархіаг.

Кердача пятилетке къаьстта теркам тіабохийтаргіа къаььегаш віаштіехьбаккхара хьалаш тоадарзе, кхаш леладергий а, хьаьбой леладергий а болх шин сменагіа леладергдоаш віаштіехьбаккхара.

Цу еррігача мероприятеш йинн хулийтаргіа колхозхоша тіайнца лаьхара социалистически декхараш толамаш кхоачашде.

П. ГРИГОРЬЕВ,
Сунженски района «Победа» колхоза керттера экономист.

КЪАХЬЕГАМЦА ДАЬКИХА СИЙ

Дика йоаьаш я Советски районе балха лакха хьокхамаш а доахан-кхаььегаьн йола Ленина цІеарга колхозера Іаьсий лелаедер Арсанова Наташа. Районе сийлен Доска тіа да Наташай сурт.

Бархі шу да из колхозе хьайбаш лелаедеш йола. Царех, Іаьрех тіеьхьарча ялх цера Іаьсий хледеш я Наташа. Хіаьта цу хана, денз ишъ шу діаьдийтадаш Арсанова, планаш юьа ялаш, де тіайца хинна социалистически декхараш кхоачаш да деш. Цунна дика тешаьл ду хіара колхозхочо. Наглъ санна, малаш шуьа колхозе эттара дикагіа болхло? — аьина оаьш хоаттее уйла а ца еш моллагіо эттара хьалха Арсанова Наташай цІе йоккхаьрьь. Атта даьа хьайбаш лелаедеш операгіа берригга лакха къаььегама толамаш даха. Цу гіулаьхах дукха низ, хьынар діадала деза. Наташа бола беш шийна нийсъуш хиннча ка-тоьеч кхеранна, цкьа тіехьаьна яьнаяц Наташа.

— Халонаш ца хилча болх бе а сакІердаме хилаш, — йоаь цо.

— Корабьаьий, хьона хьайна эттара дукхагіа беза болх, ях оаш? Моллагіа болх наха эпаш ба. Хіаьта моллагіа бар кхоачашбеш шун дика аьттув боалг безаргга шоана из. Казахстане дукха тайп-тайпара балхаш да дезаш хиннай со. Эттара тіехьаьгіа цІенош дотташ болх бир. Цхьаьбакъа, моллагіа болх хоза хетар сонна. Хіама аьина новкъостаг тіехьа ца йиса гіерташ къаььегар. Хіаьта толам баьккхача дог айлора.

Казахстанера цІаена эттара хьалха кхаш леладеча бригаде кхаььийнар Наташис. Цул тіехьаьгіа ферма тіа болх бе кхийтар из.

— Хала дарий хьона хьайна ца боаьаш болх болх діаболабеш, — аьина хаттар дича. — Моллагіа хьайна ца боаьа болх діаболабеш санна, хьайбаш леладе йоаьлуш хала дер. Эттара хьалха болх боаьа, оаш! Іоаь еза. Цул тіехьаьгіа безам хуле балха лакха хьокхамаш даха а хала дан. Керттера дар шийна Іадийла гіулаьх безхоьхаме а дотташ кхоачашдер.

Уьх шера Советски Союза Коммунистически партс XXIV съезд хиннача деношка къаььегама вахте а этта, балха лакха хьокхамаш лаьхдар ца. Хіаьта іІаьнз Іін ташас дехкар тіайнца ше леладеча доаханна тіехьара дерригга Іаьсий ший ший юкъера ца доаьийташ кхедаш денин бусса Іаьсийта ца ца. Эттара хьалха болх боаьа, оаш! Іоаь еза. Цул тіехьаьгіа безам хуле балха лакха хьокхамаш даха а хала дан. Керттера дар шийна Іадийла гіулаьх безхоьхаме а дотташ кхоачашдер.

Уьх шера Советски Союза Коммунистически партс XXIV съезд хиннача деношка къаььегама вахте а этта, балха лакха хьокхамаш лаьхдар ца. Хіаьта іІаьнз Іін ташас дехкар тіайнца ше леладеча доаханна тіехьара дерригга Іаьсий ший юкъера ца доаьийташ кхедаш денин бусса Іаьсийта ца ца. Эттара хьалха болх боаьа, оаш! Іоаь еза. Цул тіехьаьгіа безам хуле балха лакха хьокхамаш даха а хала дан. Керттера дар шийна Іадийла гіулаьх безхоьхаме а дотташ кхоачашдер.

Уьх шера Советски Союза Коммунистически

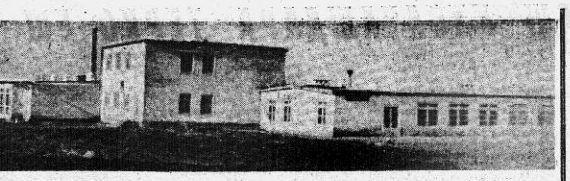

ФОТОРЕПОРТАЖ

ЮРТА БАХАРАШТА—СОВГІАТ

Баржъаш тегийта, хіаман маха баккхийта, кхьметтел мальчена хьастам тохийта 60 километр гаьна Грозне аха бесаш бар хіанзалца Малгібіка районерча Керда Редант яхача юрта бахарашкі. Хіаннз гіулаьх кхьча тайпара да. Дуккха ха йоаннаш укхаза хьайиллар мах бу керда центр. Цу центра чуйоагіа производарийн, продтоварийн тикаш, модай ателье, мальчаш тоаю пункт, столовая.

Дукха дика гіулаьх хиннад цу центрах бахарошта. Цар торо я юртаран яра а ца боллаш хоза барзкъа тегийта, иккаш, мальчеш тоае, кхачан а промышленийн а товарашн ца. Доккха баркал йоах юрта боахама кхьехьатхоша из совгіат шоашта лаьча № 432 йолча ПМК болхлоштца.

Тха корреспондента Хакиев Султана сурташ тіа шоана гу керда центр (лаккера сурт). Хіаваш тегана цеме болх беш-ба Цечоева Райхьанти Хамхоева Мадинен (аьттехьара сурт). Промтоварийн тика тіа енай совхоза болхло Льянова Лейла. Цунна яца барзкъа дусташ боаах продавещаш (лохехьара сурт). Лохехьа аьрдехьарча сурта тіа ва мальчеш тоеча цеха мастер Зариев Махьмад.

Х. ГАЛАЕВ.
С. ХАКИЕВА сурташ.

МЕХКДАЬТТАХОША ФУСАМАШ ХУВЦАРГЬЯ

Наха бяха бІарчча городокашкі культурийн - бытовойн берийн учреждешкі хьалъяьйі «Старогрозненфть» НГДУ гІишлон - монтажийн управленее гІишлоихошта шоай районерча мехкдаьттахошта. Цкъаьра вІашгІарзьяьча котелжашкара Діаболабенна гІишлонхой хіанз Мяяковские цІерагІча городоке пхезза вІашгІардьдьлах чуйергбола цІа хьалдеш ба. Социалистически декларе 1971 шера II квартал йистебоаллаш хьалдаь даккха деза пар из. Допи гІулякин цаГ долаш кхьхьаг мастер Я. А. Черникин, воккхагІаьла прораб Б. Т. Балахнов керте латтача гІишлошьерий участка кхьхьегамхоша.

— Хіанз арахьара балхаш чаккхдоаш да' тхо. Тхоай болх гІаьлат доаннаш дика барзл совгіа укхаза бахарбгбола наьха бІаргьхьесташ хоза цІенош хилийта а гІерт тхо, — яхаш дуйн отделочница Дахшукаева Майдана.

Денна нормаш 125—130 процент хІоаттийлъьш хьокъамех кхьегачарех ба. О отделочницийн Ж. Петросой, С. Сиоменкийн, А. Толстова, слесарь М. Тусев, газосварщик В. Спивак, чкъьбарш.

Кастта 70 мехкдаьттахой дезал чуховшарбга цу цІагІа.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

ПРОФЕССЕШ ІОМАЮ

Цигьа ваьй цІхьан лоаман юртарча клубе атеистически темех лаьцна лекци ешача ладувІаш хилар со. Массане а чІоагІа уйла тІаьхийта ладувІар лектора. Цо дийлар да а дар уйлас мегарийолиш дог тешаделин. Гуш дар, лекци дика кийчьвь, ший деташ бакъ доаттах лектор ше аІаг тиймаш ладувІаргІа ларвеш тешиде сомин хилар. Цунах яцар тамаш, кхьчоь йоаг лектор берташца Іламина саг вар. ТІехьаьгІа хабра сона укказа практике вена, Грозненски медицински училища дешархо из хилар.

— Тха дешархоша республика районашца практикан баха болча хана дина дуьхьаларча темах лаьца беседашн, докладашн ю массаза я, — яхаш дуйн училищерча атеизма Совета председатель биологе преподавателе К. А. Немзеров. — Дыш эгтара чІоагІа-тІа вола монастагІа хила веза, аьина хеташ да тхо медицински болхло. Цудуьха атеизмах лаьца ешаш планоаш заниттел совнагІа тха училище ерриргача отделенешка болх беш я атеистически кружокашн группашн. Цар балха культагу атеизмах йолча общественийн Совето.

Бетта цкъазза «Атеиста календарь» арадоах атеисташа - обществениникаша. Хоза кийчь а дий, цкъиллеранна нах лучхагІа леллача моттиге хьалтох. Цхьадолчча календарашца хьалтехе доахкаш дуьхкха ха йоаьхх, хіана аьлча дина БагІарий теркам тІаьрна цар.

«Сабарде! Саг хила ца дезар хиннад!» аьнна тІаьгІолла дай йоазув а доллаш дуйна доккхача плаката хьалхьаьнна юха ца соцдуьн ерриргаш. Цаьна ІІаьхьа хьалхьх, дыно сага сахкетам мишта тувлабу, общественийн вахара из ІІеравакхка мишта гІерт, кьидарашн дувцаш дина литература.

К. А. Немзеров яхачох, цу тайпара мел дола плакаташ а атеизма даькъера кхмдола гойтара пособеш а дешархой шоай инзашца кийчьдеш да.

— ХІаьта укх плакато тхона новкъостаг, ду, — йоах цо, атеистически литератураьна пропаганда яра. Терпиде іа, укх тіа дувцаяа кийчьай беттагарашта

ШоллагІбола дай

Дикеи вон хилаг бер, эгтара хьалха БІаргаш хьалохкача хана. ЦІена кавхата оагІув сайна хуьлу цу бера са. Бер кхеденар ду цу сагІон тіа. Іалхьара «Іозаьрь», Іуйрийна доаслаьнна энда тхир молаш санна, хьаьш беро тоаьхьарберий самал, лелар, салкетам. Цудуьха боккхий баьвш, эгтара хьалха, шиаш хила беза беро хьоохьа яьа йиш йолаш. Дай-наьна хинна да Іеш, бера гонахьа мел пар а белхтоохаме да из пийса хьалхедара.

Бер доккхагІа ме хул хьалагІа да из хьалхеле, кьаьстта хала да 12—14 цу лаьнна бераш. Из дика кхеталу Наьсарерча милиде берий цІен инспекторашца Евлоева Антонинаси Бутаева Дукъана бераш болх бе бийзаб іар, дукха харшахка лаьнна бераш пийсача новкъа лаьхад.

Кхоаллагіча кІаесе деза эгІар Алибекна Іоба. Цхьаьбакхьа цуна эшарра а цун діахорча наьхара а дукха уйла еш баьнр дай, из каст-каста дешарах а йоаьхш ІІаьгІа сеийорча цар. Іобба ишта цо йиш эп ганаваш доккхаш латташ а. Из ІІулакх эийра инспекторашца. Хіанзе а деиз бараш тІаьрг спекулянтий оамалаш хьийнчча, ца лийшаьа фу хуьлу йиллаьхьа? — йиш ян саг толхаве. Ишта даьнь кхаьмаьт дир Бутаевас, дешарца тІера на яхар лийхар. ТІаьккха цун новкъа хІаьна цар хьожаш деиз яхар. КхьСаьрийсарбгаш йиллг ганаваш доккхаш, дикагІа дешаьна йьлар.

Песедашта діа - юха ухаш, ІІаьлг ушаш, харшахка лелаш ІІулакх ГПГУ-ра Тоичев Беслан. Училище кхьі хІамаьа а ца хиннч витавар на. Кхуьмбоагіарий ІІулагкаш тоохача комисее тІабийкар кІаьнка гаьй, из ше. ДІаьлІагар діаьо ду тайпара ІІулаьгкаш могийгардоаьнца. Училищера. бараш, общественность даьй, гоиаьхь мел вола саг бІагІара хьежа ваьлча, харшахка ца лелаш боьвьлгаьха ваьлер Беслан.

13 шу даьнна Медов Ваха сийрийна ха яхача хана, айлаьюьх лелар, ІІаьлг уьзар. Бахийта хьажа саг вапар. Да кхеллаьнар, кана цамгаьнг о Даьнен нанпен мет-тІаьгІа цунна берий цІен инспекторашца Бутаевах Евлоевах. Шолайнта чуьхуьлар цар кІаьнк, деша книжкашн телар, дукха хьежарца доре, сасаьрдеаьне хІамаш дуьнар. Цун могаш йоаьпача ванна а новкъостаг дора. Безаблар кІаьнка ший боккхагІбола новкъостаг цудуьхь цар яхар ІІамго ваьлар, діаьхьар цулах яьхка го оамалаш. Хіанз трактористий курсашка леша а ваха ІІинга деашш ва из. Цул совгіа цІенах хиралаьра берашца ешаьнна ІІалеча гІо деш ва милиде берий цІен инспекторашта хіанз Ваха ше а.

Ишта шоай хьинарца, хьаьхьлаьца. Ишта - нийсача новкъа даьхь берзш шоай чечера діадоаьхе а уйлаьшкар діадоахалаш уж инспекторашта. Цар діахора ваьхар, ІІулакх эуз, уж ІІаьлг ше ловІІІта хьожаьн.

Цу тайпарча «КІаьдана» бесса йийлача берзш кхеташ деше, кхьча тайпара кхеташ а хьож инспекторашкі. Ишта дика ІІинга ІІаьхкеташ бацар Дошиевах Аламн Хаутиев Іийсан. ПІаьхха уж хаьхьа, харшахка долчу берий профтехучилише бахийтар. Цхьа юкъ кІаьнча ІІоІІа хаьхьг эйлгар ІІулаьгкаш тоохача комиссеа. — Тхона на хийттача тайпара дика я ухаьза, хьалта оаьсш ІІелаьдьча гІулаьхьх дехке лаьдьдеш тхо. ХІаьнз ца ІІулакх ІІулаьгкаш